

EKONOMSKO- SOCIJALNO VIJEĆE ZA TERITORIJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 03-34/14-1819/21
Sarajevo, 15.07.2021. godine

Z A P I S N I K

sa II tematske sjednice Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine, održane dana 15.07.2021. godine u 13:00 sati.

Sjednicom predsjedava gđin. Edhem Biber, predsjednik Ekonomsko-socijalnog vijeća.

Prisutni predstavnici Vlade: gđa. Jelka Milićević, gđin. Vesko Drljača, gđin. Amir Zukić i gđin. Šemsudin Dedić

Prisutni predstavnici Poslodavaca: gđin. Adnan Smailbegović, gđin. Mladen Pandurević, gđin. Edin Ibrahimpašić, gđin. Zoran Gazibarić, gđin. Josip Kraljević.

Prisutni predstavnici Sindikata: gđin. Mevludin Bektić, gđa. Lejla Čatić, gđin. Samir Kurtović, gđin. Bajro Melez, gđin. Zijad Latifović, gđin. Mirza Hadžiabdić.

Sjednici nisu prisustvovali gđin. Fadil Novalić, gđin. Sinan Husić, gđin. Dubravko Pervan, čije odsustvo je opravdano, te gđin. Denis Lasić, gđin. Nermin Džindić i gđin. Senad Džambić.

Nakon što je konstatovan kvorum, predložen je dnevni red:

DNEVNI RED

1. Usvajanje zapisnika sa 127. i 128. (prve tematske)sjednice ESV-a;
2. Razmatranje inicijative socijalnih partnera za utvrđivanje najniže plate u FBiH;
3. Razno.

Ad. 1

Prilikom usvajanja Zapisnika predstavnik Sindikata gđin. Mevludin Bektić osvrnuo se na jedan od zaključaka sa 127. sjednice koji se odnosio na usvajanje Zakona o reprezentativnosti Sindikata i Udruženja poslodavaca. Smatra sa je nedopustivo da se Zakon uputi na Vladu FBiH prije nego se o njemu raspravlja na ESV-u. Time se narušava dignitet i dovodi u pitanje svrsishodnosti rada ESV-a. Navodi da je Vlada FBiH usvojila Prijedlog Zakon o reprezentativnosti i pitanje je dana kad će ga poslati u parlamentarnu proceduru, iako Zakon nije usuglašen, a mišljenja Sindikata su ignorirana. Ukoliko se ovakva praksa nastavi spreman je podnijeti ostavku na rad u ESV-u. Neće se libiti da sve aktere koji su u ovome učestvovali prozovu imenom i prezimenom, a Parlamentu FBiH će uputiti prigovor na rad socijalnih partnera u ESV-a, sa napomenom da Zakon nije usuglašen i da ne može ići u parlamentarnu proceduru. Traži od resornog ministra da odgovori zašto se predloženi drugi sastanak nikada nije održao, nakon sastanka na kojem predstavnici Vlade FBiH nisu bili spremni da razgovaraju o prijedlozima Sindikata. Tražili su od resornog ministarstva da se najprije donese Uredba o najnižoj plaći i rekli da će tek onda biti spremni da

razgovaraju o svim ostalim zakonskim rješenjima, uključujući i Zakon o reprezentativnosti. Pored toga, traži i da se ESV-e pismeno očituje prema ministarstvu po tački Ad.3 Zapisnika sa 127. sjednice.

Predsjednik ESV-a rekao je da se iznijete primjedbe ne odnose na Zapisnik koji se usvaja. ESV-e nema saznanja šta se dešavalo nakon sjednice te da se time krivac traži na pogrešnom mjestu. Ovo pitanje treba se riješiti između predstavnika Sindikata i Vlade FBiH.

Predsjednik ESV-a također je napomenuo da u Zapisnik sa prve tematske sjednice ESV-a, pod tačkom razno, treba biti unesen zaključak o usvajanju prijedloga da u tužbi sa bivšim članovima ESV-a, Predsjednik ESV-a može zastupati, odnosno davati ovlaštenja adekvatnim zastupnicima za odgovor na tužbu. Odgovor je napisan i otpremljen. Vezano za tužbu, još jednom je napomenuo da naknade za rad u ESV-u imaju oni članovi koji prisustvuju sjednici. U izuzetnim slučajevima šefovi delegacija mogu dati pravdanje za izostanak. Prema Sporazumu o osnivanju Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritoriju Federacije BiH obaveza je da se jedna sjednica održi u roku od tri mjeseca. U slučaju da se ne održi duže od tri mjeseca nijedan član ESV-a neće dobiti naknadu do donošenja neke nove odluke, odnosno hoće li se isplate vršiti retroaktivno ili ne. Nova odluka vezana za isplatu može se donijeti konsenzusom, a obaveza Predsjednika je da je potpiše i sprovede, kako je i do sada bilo. Nalazi Ureda za reviziju do sada nisu imali nikakve primjedbe na rad, osim pitanja šta je sa isplatama naknada za rad u slučaju da se sjednica ne održi.

Predstavnici Poslodavaca smatraju da se ovo pitanje treba staviti na dnevni red naredne sjednice, što će biti utvrđeno na slijedećem Kolegiju ESV-a.

Predsjednik ESV-a obavijestio je socijalne partnere da gđin. Zlatko Hurtić danas zadnji put prisustvuje sjednici ESV-a jer odlazi sa mjesta savjetnika Premijera FBiH. Predsjednik i socijalni partneri zahvalili su se gđin. Hurtiću na saradnji i poželjeli uspjeh u daljem radu.

Ad. 2

Predsjednik ESV-a napomenuo je da su Poslodavci, inicijatori ove tačke dnevnog reda, dostavili relevantne materijale, naknadno i Sindikat, dok predstavnici Vlade trenutno nemaju materijal vezan za ovu temu, ali su tu da saslušaju prijedloge.

U uvodu pripremljene prezentacije predstavnici Poslodavaca naglasili su da Konvencija Međunarodne organizacije rada ima prioritet i temelj je za određivanje minimalne plaće. Konvencija navodi dva elementa za utvrđivanje: 1. potrebe radnika i njihovih porodica i 2. ekonomske faktore kao su što ekonomski rast, nivo produktivnosti, GDP, itd. Ova inicijativa pokrenuta je jer su se do sada pojavile dvije varijante Uredbe – jednu je uradilo Federalno ministarstvo financija, a drugu Sindikat, a isključivo se vežu za prosječnu plaću u Federaciji BiH. Smatraju da je vezivanje za prosječnu plaću u postavci pogrešno, prije svega zato što prosječnu plaću u Federaciji BiH dominantno određuju plaće u javnom sektoru, a to ne može biti valjan parametar za realni sektor. Primjer za to je upravo pandemija Covid-19, kad su desetine hiljada radnika sa najnižom plaćom ostali bez posla što je uzrokovalo privedan porast prosječne plaće. Zato minimalna plaća mora biti definirana realnim parametrima proizvodnje, GDP-a, stepenom nezaposlenosti, eventualnim indeksom rasta potrošačkih cijena, i dr.

Prezentirani su različiti faktori koji utiču na metodologiju definiranja minimalne plaće - dispariteti minimalne plaće po djelatnostima, po kantonima, disparitet javnog i realnog sektora u FBiH, kao i podaci Eurostat-a, udio najniže plaće u prosječnoj plaći u Europi, kako stvarna individualna potrošnja i kupovna moć varira kroz zemlje, utjecaj sive ekonomije, prigušene inflacije, ugroženost pojedinih djelatnosti i slično.

Danas je u FBiH neto minimalna plaća 406 KM, odnosno za poslodavca bruto 886 KM, ali treba uzeti u obzir da u FBiH imamo, kao ni u jednoj zemlji, neoporezive naknade. One se isplaćuju radnicima, ali ne ulaze u statistiku. Smatraju da je minimalna plaća nedopustivo niska, povećanje nije sporno i da postoji prostor za njeno povećanje, ali da pri tome treba imati u vidu doprinose koji predstavljaju opterećenje koje privreda ne može podnijeti. Potrebno je napraviti studiju koja će pružiti pouzdane statističke i ekonometrijske podatke za utvrđivanje minimalne plaće, predvidjeti izuzetke i dalje razgovarati kako i preko čega povećati minimalnu plaću.

Predstavnici Sindikata naveli su da je njihov okvirni prijedlog da minimalna plaća FBiH bude 70% prosječne plaće u FBiH bez toplog obroka, i da su pri tome vođeni Uredbom Federalnog ministarstva financija. Pitanje nije samo hoće li preživjeti poslodavci, nego hoće li preživjeti i radnici. Podržava prijedlog smanjenja poreza i doprinosa i smatraju da bi se tako moglo doći do nekog rješenja. Također smatraju da bi uz to trebalo obavezno donijeti Opći kolektivni ugovor kojim bi se definiralo ono što nije definirano u Zakonu o radu.

Predstavnici Sindikata pozvali su se i na druge odredbe Konvencije MOR-a za koje smatraju da su relevantne pri utvrđivanju minimalne plaće i naveli da poteba za povećanjem minimalne plaće dolazi i od industrijaskih Sindikata. Najbolji osnov za izračun minimalne plaće, odnosno 70% prosječne plaće, je prosjek prvih 9 mjeseci prethodne godine koji bi iznosio 950 KM neto, odnosno 1463 KM bruto, pa bi minimalna plata bila 665 KM, bez toplog obroka, prevoza i regresa. Pošto je disparitet po kantonima značajan, smatraju da najnižu plaću treba utvrditi na nivou Federacije BiH, do 31.12. tekuće godine za sljedeću godinu, u saradnji sa Federalnim ministarstvom financija.

Pored toga traže da se Federalno ministarstvo financija očituje zašto nisu uradili Uredbu za minimalnu plaću. Dali su prijedlog zajedno sa Poslodavcima i potrebno je vidjeti da li je taj prijedlog izvodiv.

Industrijski sindikati iznijeli su čvrst stav da najniža plaća bude 70% prosječne plaće u FBiH i da podržavaju Poslodavce da se smanje doprinosi.

Predstavnici Poslodavaca naglasili su da imaju otvoren stav pri rješavanju ovog problema i pozivaju na razgovor. Iako Vlada, Poslodavci i Sindikat nemaju isti pristup i prijedloge za rješena, treba se prihvatiti odgovornost prema ljudima kojih se ovo tiče. Metodologija koju su ponudili Zavod za programiranje razvoja zajedno sa Federalnim ministarstvom financija smatraju dobrom osnovom na kojoj treba dalje raditi da bi se došlo do dogovora koji će sve zadovoljiti. ZZPR dao je opravdane primjedbe, dok su s druge strane uočeni propusti ZZPR, neke od odredbi Konvencije važe, a neke ne, pa sve to skupa treba uzeti u obzir da bi se uvidjelo da li su zauzeti stavovi izvodivi ili ne. Podsjetili su da Vlada FBiH, na prijedlog ZZPR i FMF i zaključaka ESV-a kao savjetodavnog tijela, utvrđuje najnižu plaću, i to je ono što treba biti provedeno.

Predstavnik Sindikata zdravstvenih radnika izrazio je sumnju u dogovor jer je rad ESV-a obesmislen kad je Vlada FBiH usvojila prijedlog Zakona o reprezentativnosti koji nije usuglašen na ESV-u, čime je sebi dala za pravo da sama donosi odluke.

Naveo je da je Sindikat nakon suradnje sa ZZPR angažirao stručnjake za izradu metodologije pri određivanju najniže plaće. Primjedbe FMF bile su opravdane iako su dobili približan iznos najniže plaće od 645 KM. Najveći problem će predstavljati topli obrok i druga neoporeziva primanja koja su vezana za Zakon o doprinosima, kao naknade koje nisu definirane u Zakonu ili nekom drugom aktu, osim u Kolektivnim ugovorima. Međutim, napominje da velika većina radnika nije obuhvaćena Kolektivnim ugovorima ili je obuhvaćena Granskim kolektivnim ugovorom koji se ne primjenjuju u djelatnostima koje po strukturi kapitala predstavljaju privatno vlasništvo i gdje uglavnom nema Sindikalne organizacije. Ukoliko se doprinosi smanje, smanjiće se i doprinosi za zdravstveno osiguranje i za penzije, pa će neka vrsta zaštite biti potrebna i Vladi i Poslodavcima i Sindikatu. Zato smatra da bi bilo potrebno donijeti propis kojim bi se obavezali Poslodavci da radnicima daju određenu naknadu koja nije plaća. Predviđa da novi Zakon o doprinosima smanjuje obaveze Poslodavaca oko 17%, ali treba zaštititi i radnike koji nisu sindikalno organizirani i nemaju Kolektivni ugovor (Opći, Granski ili sa poslodavcem). Dobrom saradnjom i voljom može se napraviti Opći kolektivni ugovor koji bi definirao date prijedloge i koji bi omogućio da se nađe zajedničko rješenje o najnižoj plaći i rasterećenju privrede. Napomenuo je da u izmjenama Zakona o radu, član 78. vezano za minimalnu plaću, nije izmjenjen stav 2. Ostalo je da se najniža satnica definira Kolektivnim ugovorom što će dovesti do probleme na sudovima. Ako se odredi iznos minimalne plaće, na sudu će se taj iznos podijeliti na satnicu koja se neće podudarati sa najnižom plaćom koja se prima. S ciljem usuglašenosti ovo se mora definirati na pravi način.

Gđa. Jelka Milićević, ministrica Federalnog ministarstva financija ispred Vlade FBiH također smatra da je današnji sastanak u funkciji postizanja konačnog dogovora i utvrđivanje polaznih osnova za određivanje najniže plaće. Ministarstvo je predložilo Vladi FBiH Uredbu o utvrđivanju najniže plaće i na Kolegiju Vlade su definirali da ta tema mora proći raspravu na ESV-u, odnosno vratiti se na potpisani Sporazum između Poslodavaca i Sindikata kao prvi korak u pregovorima oko najniže plaće. U Vladi FBiH to pitanje je često vezano za dva zakona, Zakon o doprinosima i Zakon o porezu na dohodak, koji su u Parlamentu FBiH i u kojima su mnoge polazne osnove definirane. Neusporedivi smo sa zemljama okruženja ili šire jer one, za razliku od nas, nemaju neoporezivih primanja (topli obrok, prevoz, regres), pa mi sami moramo utvrditi polazne osnove. Smatra da prijedlog metodologije ZZPR, kao i prijedlozi Sindikata nisu utemeljeni na dobrim podacima. Prijedlog Sindikata je minimalna plaća plus neoporeziva primanja što u našim uvjetima nije održivo. Naš sustav stvara prostor da se radnici u javnom sektoru osjećaju zaštićeniji nego u radnici u privatnom sektoru gdje sva primanja dobiju u jednom iznosu. Upravo zbog tih različitosti i različitog pristupa u pronalaženju rješenja, koji se trebaju približiti, Vlada FBiH danas nije ponudila prijedloge, a Uredba je postavljena na web staranicu. Za najčvršći kriterij smatraju prosječnu plaću u FBiH utemeljenu na dobrim statističkim podacima, imajući u vidu da vezani Zakoni ne ugroze zdravstveni i penzijski fond, kao ni fond u slučaju nezaposlenosti.

Predstavnik Sindikata gđin. Mevludin Bektić misli da je ovo politiziranje Vlade da se ne pokrene član 78. Zakona o radu, odnosno Uredba o najnižoj plaći. Napomenuo je da su na Kolegiju rekli da ova dva Zakona mogu ići samo u paketu, s tim da se odredi minimalna plaća. Smatra da radnici ne mogu biti taoci dok čekaju da se donesu ova dva Zakona.

Predstavnica Vlade odgovorila je da ne prihvaća neutemeljene primjedbe jer Vlada FBiH jednako nastoji da dođe do rješenja ove oblasti. Postavljeno je pitanje – šta je minimalna plaća i od kakvih će se primanja sastojti? Da li će topli obrok biti oporeziv ili

ne prilikom utvrđivanja metodologije za određivanje najniže plaće? To su polazne osnove oko kojih se socijalni partneri moraju usuglasiti i onda dalje raditi na Zakonima i Uredbi.

Drugi predstavnici Sindikata iznijeli su da su mislili da će danas doći do usuglašavanja stavova i da će Federalno ministarstvo finansija donijeti Uredbu. Zato predlažu da se na današnjoj sjednici ESV-a donese zaključak i odrede rokove za utvrđivanje minimalne plaće i to uputi na Vladu FBiH. Pošto resorno ministarstvo nije pripremljeno materijal, traže da se ova tačka dnevnog reda ponovi i utvrdi najniža plaća. Podržavaju razloge kolega iz javnog sektora, ali naglašavaju da su plaće javnog i privatnog sektora neuporedive. Predlažu da se na temelju zakona koji trenutno važe u FBiH propisom utvrdi neka minimalna plaća koja više neće biti 406 KM, a da se nakon donošenja Zakona ta plaća korigira.

Predložili su da se u narednih deset dana ponovo održi sjednica ESV-a i da Vlada FBiH iznese svoj stav. Gdin. Mevludin Bektić je ispred Sindikata rekao da ne žele razgovarati o bilo kakvim zakonskim rješenjima dok se ne utvrdi Uredba o najnižoj plaći.

Predstavnici Poslodavaca smatraju da je proces rješavanja ovih pitanja već počeo, ali da treba poštivati procedure. Dogovoreni su pregovori oko sedam Kolektivnih ugovora sa minimalnom satnicom kao ključnim elementom, prema uslovima koji trenutno važe i vezano za to šta je oporezivo i šta ne. Sugerirali su da se tom prilikom uvijek ostavi klauzula koja podrazumijeva usuglašavanje ukoliko se promijene zakoni. Smatraju da je definiranje minimalne plaće kao procenta prosječne plaće u FBiH u suprotnosti sa zakonskom regulativom i neizbježno je vezan za javni sektor. Zato je bolje razmatrati druge pristupe i faktore kao proizvodnja, rast GDP, produktivnost i sl. koji trebaju biti parametri za utvrđivanje najniže plaće.

Predsjednik ESV-a naglasio je da je u raspravama bilo raznih prijedloga i da je ESV-e ispunilo svoju ulogu i omogućio iznošenje stavova oko kojih se socijalni partneri trebaju dalje dogovarati. Ponovio je prijedlog zaključka da se ova sjednica nastavi u roku od deset dana i naglasio je da se prije toga treba održati Kolegij ESV-a i utvrdi da li je u sezoni godišnjih odmora moguće sazvati sjednicu.

Predstavnici Vlade naglasili su da su Poslodavci i Sindikati potpisali Memorandum o pregovorima, vezan i za određivanje minimalne plaće, tako da ne postoji nikakva prepreka da međusobno komuniciraju, a Vlada će podržati njihove dogovore.

Zaključak:

Ekonomsko socijalno vijeće predlože da održavanje sastanka Kolegija ESV-a bude 26.07.2021.godine.

Sjednica ESV-a završena je u 15 sati.

Predsjednik Ekonomsko-socijalnog vijeća
Edhem Biber

Zapisnik pripremila:
Snježana Kapić, MBA & mr.sci